

29. oktober 2009

Aftale om ny handlingsplan for kemikalieindsatsen 2010-2013

Der indgås en aftale mellem V, K, DF, S, SF, RV, EL og LA. Kemikaliehandlingsplanen for 2010-2013 bygger videre på regeringens kemikaliehandlingsplan 2006-2009 og lægger op til en markant og styrket prioritering af kemikalieområdet. Kemikaliehandlingsplanen fokuserer på en stærk indsats på kemikalieområdet i Danmark og en aktiv international indsats.

Der afsættes i alt 173 mio. kr. til en ny kemikaliehandlingsplan i 2010-2013. Heraf afsættes 155 mio. kr. til kerneområder i perioden 2010-13 og 18 mio. kr. til særlige relevante indsatser i perioden 2010-2011.

Kerneområder

Kerneområderne repræsenterer lovbundne opgaver samt en videreførelse af den eksisterende kemikaliehandlingsplan og styrkelse af udvalgte områder i den eksisterende handlingsplan. Kerneområderne er således fuld implementering af REACH og biociddirektivet samt en fortsættelse og styrkelse af kontrolområdet, fortsættelse af indsatsen på forbrugerområdet samt en videreførelse af videncentre, der i dag indtil årets udgang finansieres hovedsageligt af Miljømilliard I.

Fordelingen af midler under kerneområderne er følgende:

46 mio. kr. til gennemførelse af REACH

Lovgivningsmæssigt er EU's kemikaliregulering REACH ved at være på plads. I de kommende år er udfordringen at få REACH til at fungere i praksis. Det skal ske ved, at myndighederne rådgiver virksomhederne, kontrollerer at virksomhederne overholder forpligtelserne i REACH og deltager aktivt i den fælles EU-proces med at vurdere de 4500 kemiske stoffer, der registreres i 2010. Dertil forventes et stort antal forslag til begrænsninger og harmoniseret klassificering og mærkning under CLP-forordningen (klassificering og mærkning) som følge af vurdering af stoffer og virksomhedernes registreringer under REACH. Denne aftale muliggør, at Danmark deltager aktivt i dette arbejde og stiller egne forslag, som fremmer danske synspunkter i arbejdet i det Europæiske Kemikalieagentur og i EU Kommissionens arbejdsgrupper, herunder i forhold til hormonforstyrrende stoffer, kombinationseffekter og nano-materialer under REACH.

19 mio. kr. til forbrugerområdet

Videnopbygning, forbrugerprojekter samt 1 stor kampagne årligt er hovedoverskrifter for den foreslåede indsats på forbrugerområdet. Forbrugeren skal være tryk ved, at legetøj, kosmetik, smykker og andre produkter ikke indeholder kemikalier, der kan udgøre en risiko. Derfor fortsætter og udvikles den eksisterende indsats på forbrugerområdet, herunder undersøges mulighederne for partnerskaber. Der skal være stort fokus på forbrugerområdet, og dette gælder særligt indsamling af viden, kommunikation, kontrol og regulering.

16 mio. kr. til tilsyn og kontrol

Tilsynsområdet udvides i disse år med bl.a. en ny forordning om klassificering og mærkning af kemikalier (CLP), direktiver om kemiske stoffer i elektriske og elektroniske produkter, nye regler om legetøj og kosmetik, gennemførelse af indre markedspakken og kontrol med REACH-forordningen. Niveaue er fastlagt for at leve op til EU-kravene mv. og forebygger, at forbudte stoffer og produkter er på markedet i Danmark, og at forbrugere får de rigtige advarsler gennem mærkning på produkterne.

52 mio. kr. til videreførelse af Center for Hormonforstyrrende Stoffer, Videncenter for Allergi samt Videncenter for Duft- og Kemikalieoverfølsomhed

Der afsættes 5 mio. kr. årligt til den fortsatte drift af Center for Hormonforstyrrende Stoffer (videncenteret finansieres i 2009 af en særlig bevilling). Der afsættes 5 mio. kr. årligt til den fortsatte drift af Videncenter for Allergi, og der afsættes 3 mio. kr. årligt til den fortsatte drift af Videncenter for Duft- og Kemikalieoverfølsomhed i perioden 2010-2013. Videncenter for Allergi og Videncenter for Duft- og Kemikalieoverfølsomhed evalueres i 2012, hvor en eventuel samkøring vurderes.

18 mio. kr. til gennemførelse af biociddirektivet

Det er et lovkrav i EU-direktivet, at området udvides fra 6 til 23 produkttyper. Der forventes en ny forordning med større omfang foreslået af Kommissionen. De forudsatte ressourcer i en kommende handlingsplan er ifølge Miljøministeriet nødvendige i forhold til at implementere direktivet (information, fortolkning, EU arbejde).

4 mio. kr. til videreførelse af Informationscenter for Miljø og Sundhed i 2010.

Informationscenteret for Miljø og Sundhed tildeles 4 mio. kr. til at fortsætte i styrket form i 2010.

Særlige indsatser

Til de særlige indsatser afsættes en samlet pulje på 18 mio. kr. Under de særlige indsatser hører en styrket prioritering af følgende områder:

Hormonforstyrrende stoffer/kombinationseffekter (8 (2+6) mio. kr.)

Aftaleparterne vurderer, at der er behov for mere viden om kombinationseffekter af hormonforstyrrende stoffer, herunder pesticider. Her har de seneste års forskning, hvor Danmark har leveret banebrydende resultater, ført til, at der er så meget viden, at indsatsen mere og mere kan rettes mod regulering. Fremover skal der tilvejebringes mere viden om betydningen af kombinationseffekter. Ny viden om hormonforstyrrende stoffer kan bruges til at sætte fokus på problemstillingen internationalt og som indspil til regulering.

I forbindelse med parternes drøftelse inden sommeren 2010 drøftes den nærmere anvendelse, herunder muligheden for etablering af et forskningscenter.

Parterne konstaterer, at miljøministeren vil tage initiativer, der bidrager til frivillig udfasning af produkter med hormonforstyrrende stoffer med særlig fokus på ftalater i medicinsk udstyr og produkter målrettet særligt sårbare grupper. Miljøministeriet vil i samarbejde med Danske Regioner iværksætte en kortlægning af medicinsk udstyr uden ftalater, som kan anvendes af de regionale indkøbere. Der vil i den forbindelse blive trukket på erfaringerne fra de svenske sygehuse.

Styrket indsats på forbrugerområdet (2 mio. kr.)

Informationskampagnerne er velegnede til at fange forbrugernes opmærksomhed og til at formidle komplekse budskaber på en måde, der gør dem både relevante og forståelige. Initiativet kan videreføre forbrugerområdet på flere måder. Dels vil der blive mulighed for at gennemføre flere forbrugerprojekter og ad hoc initiativer om nye aktuelle emner, eller der vil være mulighed for at gennemføre flere kampagner og dermed dække flere relevante emner.

Styrket global indsats (1 mio. kr.)

Sammen med de andre nordiske lande har Danmark i mange år stået i spidsen for at fremme sikker kemikaliehåndtering på globalt plan. Der er vedtaget flere globale aftaler, som Danmark gennem en målrettet indsats har været med til at give et godt indhold. Den danske indsats i forbindelse med forberedelse og afholdelse af globale forhandlingsmøder foreslås styrket, så Danmark kan bidrage til optimale resultater, såvel via nordisk samarbejde og EU som nationalt.

Styrket prioritering af udvikling af computermodeller og substitution (1 mio. kr.)

Et alternativ til dyreforsøg er anvendelsen af (Quantitative) Structure Activity Relationship-modeller – også kaldet ((Q)SAR). Det er computermodeller, der på basis af de kemiske stoffers struktur, og den viden man allerede har fra testning, kan forudsige ikke-testede stoffers egenskaber – herunder skadelige effekter på mennesker og miljø. De data, der fremkommer med computermodellerne, kaldes ofte "non-test data". Fremtidig øget anvendelse af pålidelige non-test data vil kraftigt forøge den samlede viden om kemikaliers farlige egenskaber og dermed bidrage væsentligt til kemikaliesikkerhedsvurderinger. Brugen af non-test data forventes at blive markant forøget under indførelsen af den nye kemikalielovgivning REACH.

Miljøstyrelsen har gennem en længere årrække arbejdet intenst med (Q)SAR i tæt samarbejde med den danske (Q)SAR gruppe på Fødevareinstituttet DTU. Frugterne af dette samarbejde er blandt andet den internationalt anerkendte danske (Q)SAR database samt Miljøstyrelsens vejledende liste til selvklassificering. Det er konkrete redskaber, der for eksempel kan anvendes af industrien og myndigheder i forbindelse med substitutionsovervejelser.

Styrket indsats på Nano-området (2 mio. kr.)

Det overordnede formål med en dansk indsats er således at sikre, at anvendelsen af nanomaterialer ikke giver risici for miljø og sundhed. Der er stor opmærksomhed på nano-området, og det har ført til etablering af internationalt samarbejde i EU og OECD, hvor Danmark også deltager. En dansk indsats på nano-området skal koordineres internationalt, så også danske erhvervs- og forbrugerhensyn prioriteres. Der vil være særlig fokus på at udvikle metoder til at risikovurdere og håndtere nanomaterialer.

Informationscenter for Miljø og Sundhed (4 mio. kr.)

Der afsættes 4 mio. kr. til fortsættelse af Informationscenter for Miljø- og Sundhed i 2011, så den almindelige forbrugers mulighed for at vælge de mindst miljø- og sundhedsbelastende produkter fortsat prioriteres højt. Der lægges op til, at informationscenteret evalueres i udgangen af 2010

Samarbejdet mellem Miljøministeriet og Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse

Det er af central betydning for kemikalieindsatsen, at der er et meget tæt samarbejde mellem Miljøministeriet og Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse med henblik på at sikre sammenhæng mellem den indsats, således synergierne mellem ministerierne udnyttes fuldt ud. Det bidrager til, at der er det bredest mulige grundlag for at sikre forbrugerne bedst muligt mod skadelige virkninger af kemikalier.

Der er nedsat styregrupper for de tre videntcentre med deltagelse af de to ministerier, og der er bl.a. et tæt samarbejde i den Tværministerielle gruppe for Miljø og Sundhed og myndighedsnetværket vedr. hormonforstyrrende stoffer.

Samarbejdet muliggør god koordinering, videndeling og fælles forståelse af de to ministeriers prioriterede indsatser af betydning for arbejdet med miljø og sundhed.

Miljøministeren iværksætter en analyse af eksisterende og fremtidige samarbejdsrelationer mellem Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse og Miljøministeriet med henblik på en drøftelse blandt forligspartierne inden sommeren 2010.

I forbindelse med evalueringen af videncentrene i 2012 vil dette ske i et samarbejde med Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse med henblik på at vurdere den fremtidige vidensopbygning i videncentrene. Evalueringen skal danne baggrund for en drøftelse om det fremtidige samarbejde mellem Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse og Miljøministeriet.

Fremlæggelse af handlingsplan

Parterne er enige om, at ministeren på baggrund af ovenstående disponering medio november 2009 fremlægger en kemikaliehandlingsplan, der mere detaljeret beskriver de forskellige elementer i den indgåede aftale om kemikalieindsatsen 2010-2013.

Planen gennemgås og beslutes med den nærværende forligskreds med henblik på, at der foreligger en kemikaliehandlingsplan medio december 2009.

Det er aftalt, at parterne mødes årligt – som udgangspunkt inden sommerferien – i planperioden for at gøre status over aftalen samt at drøfte forslag til informationskampagne rettet mod forbrugerne. I forbindelse med mødet 2011 evaluerer parterne herudover resultaterne af de særlige indsatser med henblik på at drøfte behovene for den resterende del af aftaleperioden 2012-2013.